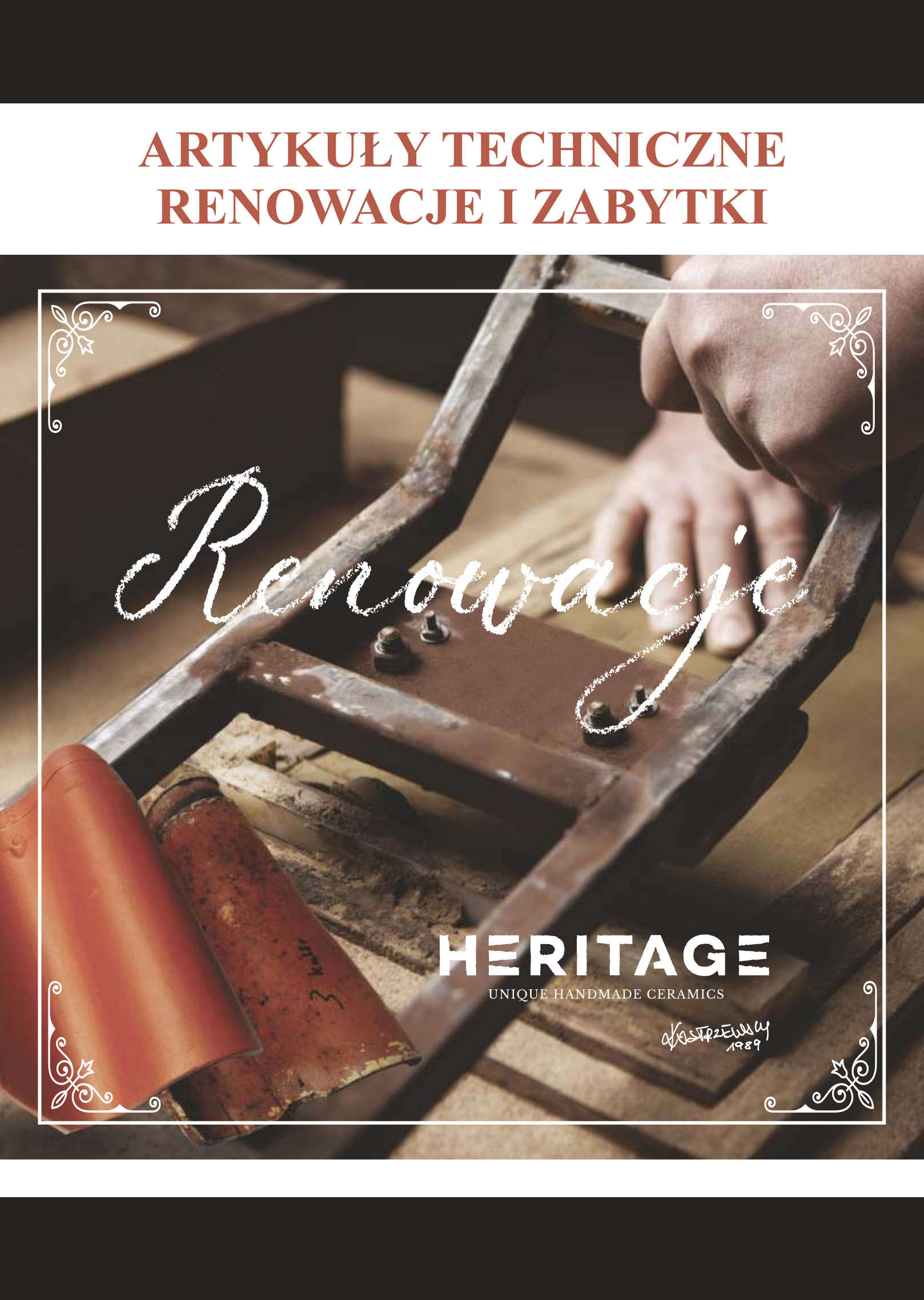

ARTYKUŁY TECHNICZNE RENOWACJE I ZABYTKI

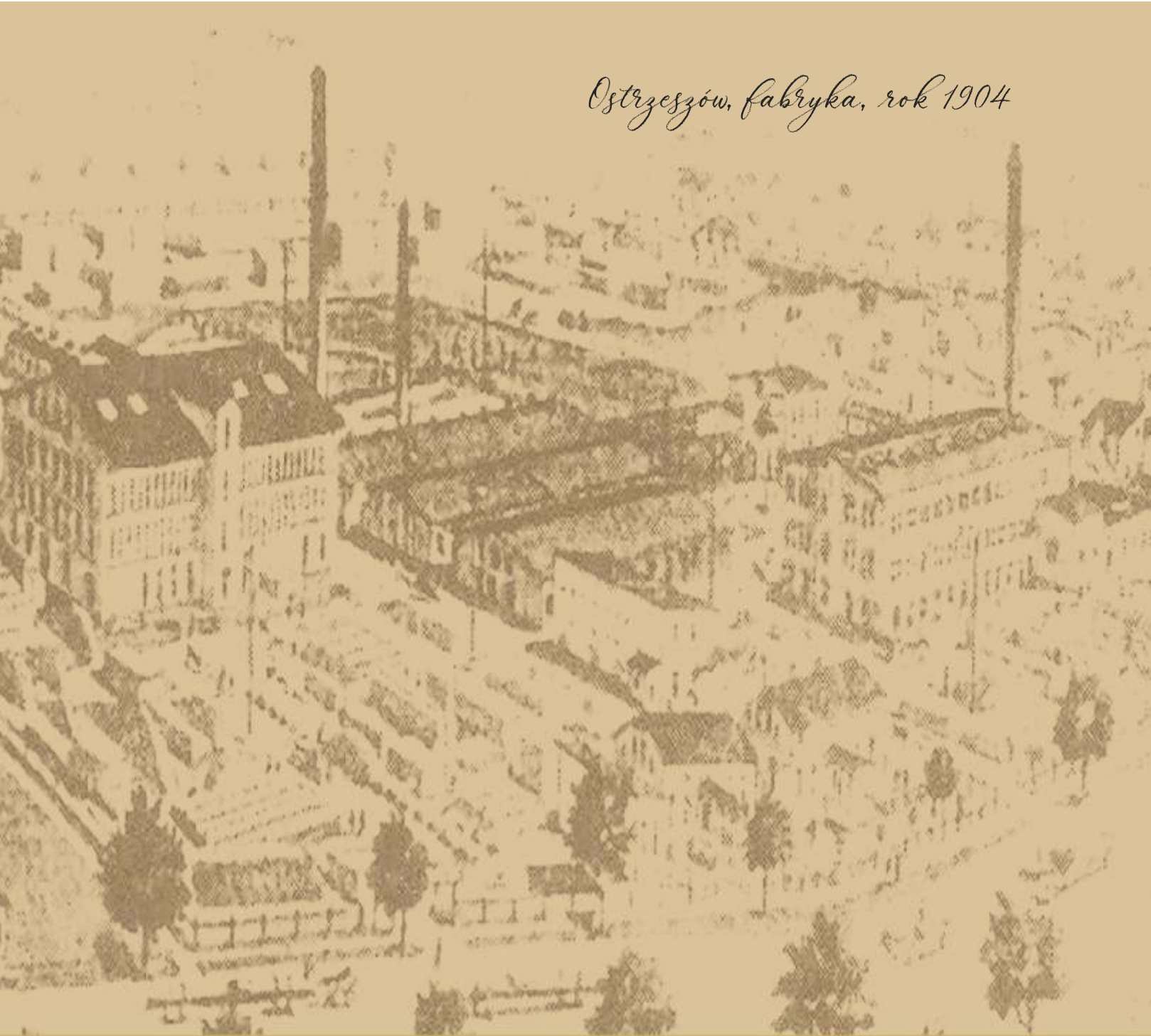

Renowacje

HERITAGE

UNIQUE HANDMADE CERAMICS

okaszewski
1989

Ostrzeszów, fabryka, rok 1904

Wyjątkowa podróż

Wierzmy, że produkty i budynki nie muszą być nowe, aby były podziwiane. Czasami wystarczy odkurzyć ich blask. Jest coś, co czyni ręcznie tworzone wyroby Heritage unikatowymi - to codzienna praca 300 ludzi, których wkład w końcowy efekt jest nie do przecenienia. Heritage Renowacje to projekt opowiadający o ludziach, pasji i dawnym pięknie,

które czeka na ponowne odkrycie. Pierwsze dachówki opuściły mury naszej fabryki w 1989 roku. Obecnie nasze losy toczą się w Ostrzeszowie - w przeszło 120 letniej Cegielni Budy, którą udało się uratować przed upadkiem i tchnąć w nią nowe życie. W tym miejscu, jak w żadnym innym, czuć ducha tradycyjnego rzemiosła.

RENOWACJE I ZABYTKI

Nr 2 (70)
2019

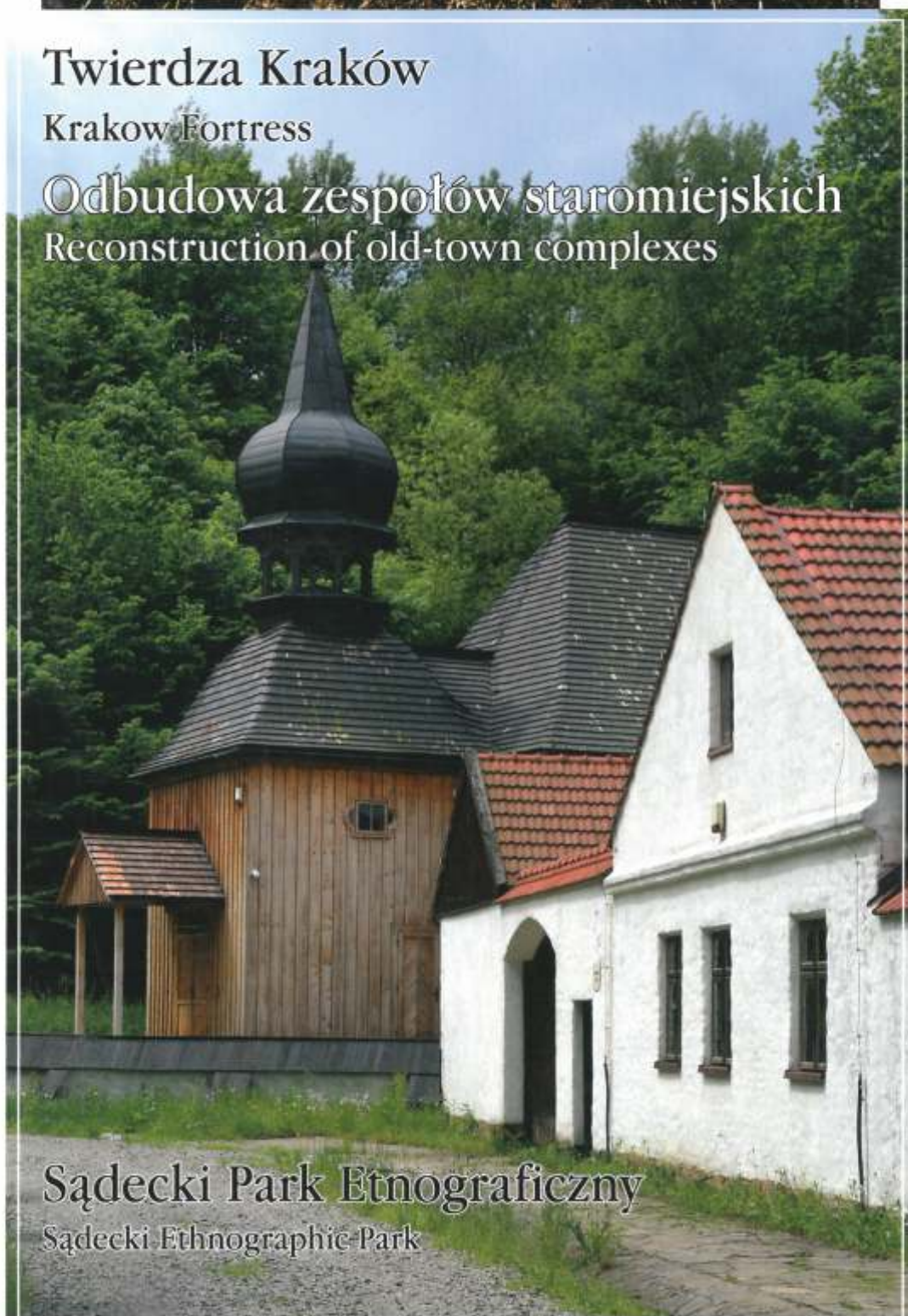
www.renowacjeizabytki.pl

Twierdza Kraków

Krakow Fortress

Odbudowa zespołów staromiejskich

Reconstruction of old-town complexes

Sądecki Park Etnograficzny

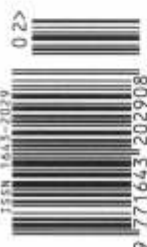
Sądecki Ethnographic Park

RENOWATOR: Materiały • Techniki i technologie prac

HISTORIA

ARCHITEKTURA

REPOWNIETWO

Konserwacja ceramicznego pokrycia dachu Domu Solnego w Lubaniu

Dom Solny, jeden z najciekawszych zabytków Lubania, wiele lat czekał na należną mu uwagę (fot. 1–2). Ten wyjątkowo cenny obiekt poddawany jest obecnie pracom konserwatorskim i restauratorskim. Zakończono właśnie pierwszy etap prac, polegający na konserwacji ceramicznego pokrycia i drewnianej więźby dachu. Prace realizowane na zlecenie Gminy Lubań finansowane są z dotacji MKiDN oraz Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

Fot. 1. Dom Solny w Lubaniu przed rozpoczęciem prac konserwatorskich i restauratorskich – widok od strony południowej.
Fot. P. Prośniak

Budynek wzniesiono w latach 1537–39 na cele magazynowania soli i zboża i takie funkcje spełniał do XIX w. Wybudowano go z kamienia bazaltowego i otoczków, połączonych zaprawą wapienną z domieszką gruboziarnistego piasku rzeczno. Konstrukcja dachu i stropów jest drewniana. Badania dendrochronologiczne potwierdziły, że powstała w XVI wieku.

Pokrycie dachu stanowią oryginalne i wtórne dachówki ceramiczne, pochodzące z różnych okresów istnienia obiektu, ułożone w koronkę i w łuskę (fot. 3–4), mocowane

do łąt na zaprawie wapiennej. Większość stanowią dachówki karpiówki, formowane ręcznie ze zwykłej gliny zwałowej, z charakterystycznymi deformacjami i o zróżnicowanych formach wykończenia: prostokątne, trójkątne i półokrągłe (fot. 3–4).

Niezwykle ciekawym elementem konstrukcji połaci dachu jest zachowane od spodu uszczelnienie szkudami z drewna liściastego, umieszczonymi na styku dachówek. Dodatkowo, przestrzeń między łątami z okrągłaków wypełniono zaprawą glinianą, zawierającą znaczną domieszkę sierści. Tego rodzaju technologia pokrycia dachu, zachowana in situ, bez widocznych późniejszych ingerencji, wraz z wynikami analizy dendrochronologicznej elementów więźby drewnianej dachu, pozwala stwierdzić, że wykonano je w XVI w. Widoczne są liczne naprawy wykonane metodą flekowania, czyli wklejania pojedynczych dachówek. Biorąc pod uwagę wymiary, formę zastosowanych dachówek i zastosowaną do ich wklejania zaprawę, datuje się te naprawy najpóźniej na koniec XVIII w. Część połaci wzdłuż kalenicy remontowano w XIX i na początku XX w. przy użyciu znacznie cieńszej, maszynowej dachówki karpiówki.

Fot. 2. Elewacja zachodnia Domu Solnego w Lubaniu, stan obiektu przed rozpoczęciem prac konserwatorskich i restauratorskich.
Fot. P. Prośniak

W 2017 r. podjęto działania, mające na celu powstrzymanie degradacji budynku, z zachowaniem i odtworzeniem pierwotnego wyglądu budynku i materiałów. Opracowano projekt prac (Łapacz Winkowski Architekci, Maria Gąsior Euklasis Konserwacja Dziej Sztuki), przewidujący zabezpieczenie i zachowanie w całości substancji zabytkowej, w tym również ceramicznego pokrycia dachu.

Przeprowadzono analizę historycznych dachówek z Domu Solnego wykonaną na zlecenie WUOZ we Wrocławiu przez autorkę tekstu oraz badania, które wykonano w laboratorium Fabryki Ceramiki Budowlanej (FCB) w Ostrzeszowie na zlecenie Stowarzyszenia Monitoring Zabytków. Na podstawie oceny stopnia korozji materiału ceramicznego oraz wyników badań mrozoodporności, nasiąkliwości i wytrzymałości mechanicznej na zginanie stwierdzono, że mimo znacznego wieku i częściowej korozji powierzchni dachówek, mają one bardzo wysoką odporność na czynniki niszczące i mogą nadal stanowić pokrycie dachu.

Podjęta na obiekcie próba oczyszczenia połaci dachu bez demontażu dachówek zakończyła się sukcesem, dzięki czemu oryginalna technika i technologia pokrycia dachu mogła zostać zachowana i poddana konserwacji i restauracji.

Dachówki potrzebne do rekonstrukcji brakujących fragmentów ceramicznego pokrycia dachu przygotowała Fabryka Ceramiki Budowlanej (FCB Ceramika), posiadająca trzydziestoletnie doświadczenie w produkcji ceramiki budowlanej (firma istnieje od 1989 r.) i marka Heritage, która odtwarza ceramikę historyczną. Zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi wykonano kopie historycznych form dachówek zachowanych na obiekcie (fot. 5–8). Przygotowano je ze specjalnie opracowanej mieszanki glin i wypalono w piecu węglowym. Producent starannie odtworzył wymiary, kształt oraz opracowanie powierzchni, w tym tzw. „palcowanie” – ręczne wykończenie faktury powierzchni.

Dachówki zamontowano na zaprawie wapiennej. Zabezpieczono także oryginalne uszczelnienie z zaprawy glinianej. Zrealizowana w takiej skali konserwacja ceramicznego pokrycia dachu in situ wraz z rekonstrukcją ubytków jest bezprecedensowa.

Maria Gąsior

Euklasis Konserwacja Dziej Sztuki, pracownik naukowy w Katedrze Konserwacji i Restauracji Ceramiki i Szkła na Wydziale Ceramiki i Szkła ASP im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

Fot. 3. Oryginalne pokrycie dachu Domu Solnego w Lubaniu zachowane in situ.
Fot. M. Gąsior

Fot. 4. Fragment połaci dachu Domu Solnego w Lubaniu – uzupełnienia ubytków pokrycia, wykonane ze zrekonstruowanych dachówek.
Fot. T. Nieruchalski

Fot. 5. Oryginalne pokrycie dachu Domu Solnego w Lubaniu zachowane in situ. Fot. M. Gąsior

Fot. 6. Fragment połaci dachu Domu Solnego w Lubaniu. Po lewej stronie widoczna część zrekonstruowana, po prawej zachowana oryginalna połać z dachówki historycznej.
Fot. T. Nieruchalski

Fot. 7. Fragment połaci dachu Domu Solnego w Lubaniu, zrekonstruowanej z nowej dachówki wykonanej przez FCB Ostrzeszów.
Fot. B. Malinowski

Fot. 8. Zestawienie dachówek historycznych ze współczesnymi.
Fot. T. Nieruchalski

Nakład: 5-8 tys. egz. KWARTALNIK OGÓLNOPOLSKI Cena 15,75 zł (z VAT) Index 36036X ISSN 1643-2029

RENOWACJE I ZABYTKI

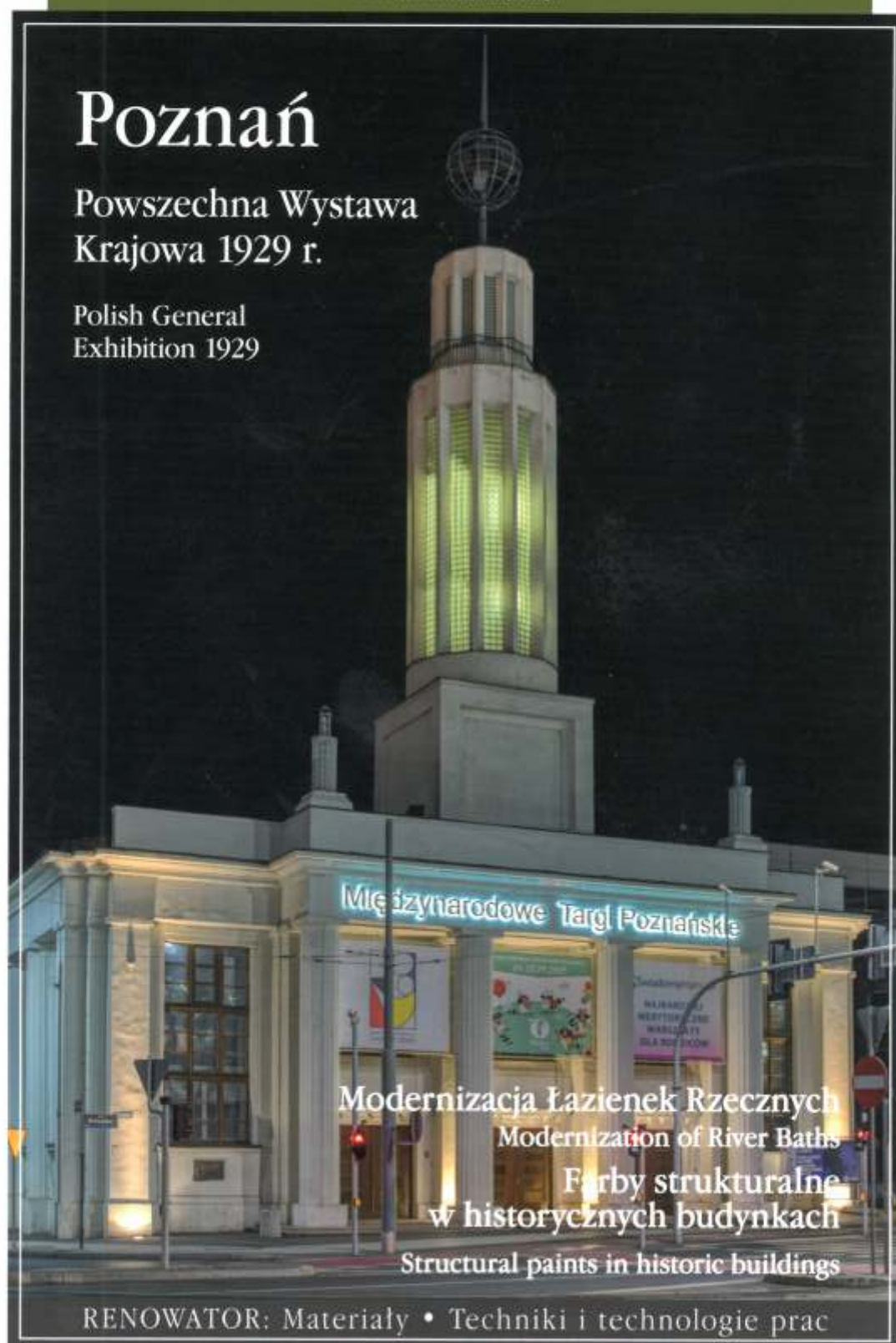
Nr 3 (71)
2019

www.renowacjiezabytki.pl

Poznań

Powszechna Wystawa
Krajowa 1929 r.

Polish General
Exhibition 1929

Modernizacja Łazienek Rzecznych
Modernization of River Baths

Farby strukturalne
w historycznych budynkach

Structural paints in historic buildings

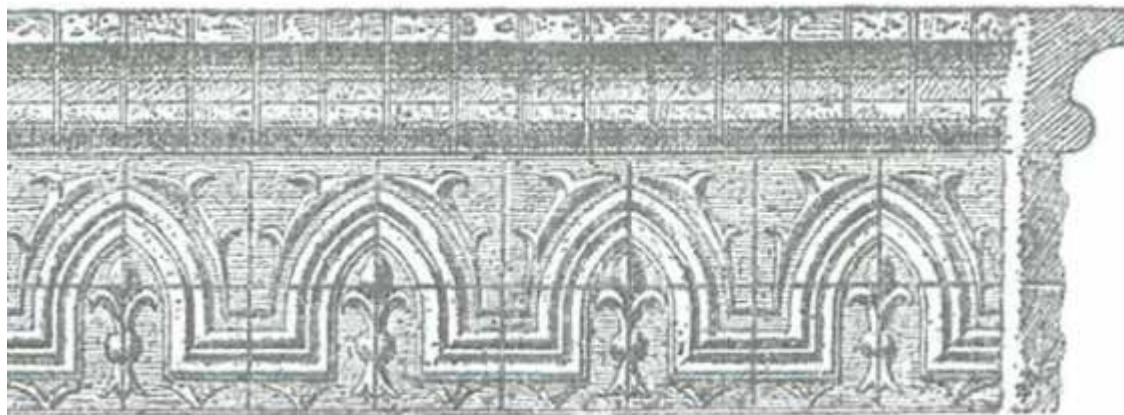
RENOWATOR: Materiały • Techniki i technologie prac

HISTORIA

ARCHITEKTURA

BUDOWNICTWO

Ceramiczny detal średniowiecznej katedry w Gorzowie Wielkopolskim

Dawny kościół parafialny a obecnie katedra pw. Najświętszej Marii Panny w Gorzowie Wielkopolskim to jeden z najważniejszych przykładów XIII-wiecznej, ceglanej architektury sakralnej w diecezji lubuskiej. O randze średniowiecznej architektury katedry świadczy również bogaty ceramiczny detal. Prowadzone tu obecnie prace rewaloryzacyjne wymagają konserwacji, uzupełnień i odtworzenia szeregu ceramicznych elementów wystroju elewacji i wnętrza.

W trakcie prac przygotowawczych do projektu konserwacji oraz remontu wnętrza i elewacji kościoła katedralnego w Gorzowie Wielkopolskim przeprowadzone zostały badania i rozwarstwienie chronologiczne poszczególnych partii architektonicznych budowli. W trakcie tych prac, prowadzonych bez naruszania stanu obiektu, dokonano również analizy ceramicznego detalu. Prace badawczo-analityczne zostały przeprowadzone przez zespół autorski M. Małachowicz, R. Karnicki. Na tym etapie zostały również przeprowadzone badania konserwatorskie, którym towarzyszyły odkrywki tynków oraz badania georadarowe

katedry. Rozwarstwienia zostały naniesione na opracowanych dla potrzeb projektowych rysunkach inwentaryzacyjnych. Wyniki rozpoznania architektonicznego i konserwatorskiego stanowiły podstawę do sformułowania programu prac budowlano-konserwatorskich.

Akt lokacji miasta Gorzowa nastąpił w 1257 roku. Dopiero po tej dacie mógł być wzniesiony obecny kościół. Najstarsze zachowane wzmianki pisemne związane z istnieniem kościoła dotyczą probostwa w Gorzowie (1297 r.) oraz przeniesienia patronatu nad gorzowskim kościołem na kolegiatę w Myśliborzu (1298 r.). Opis architektury kościoła przedstawił

Katedra pw. Najświętszej
Marii Panny w Gorzowie
Wielkopolskim,
fot. T Nieruchalski

Elewacja południowa
(rozwarstwienie murów
naniesione na projekt
rewaloryzacji),
oprac. M. Małachowicz,
R. Karnicki

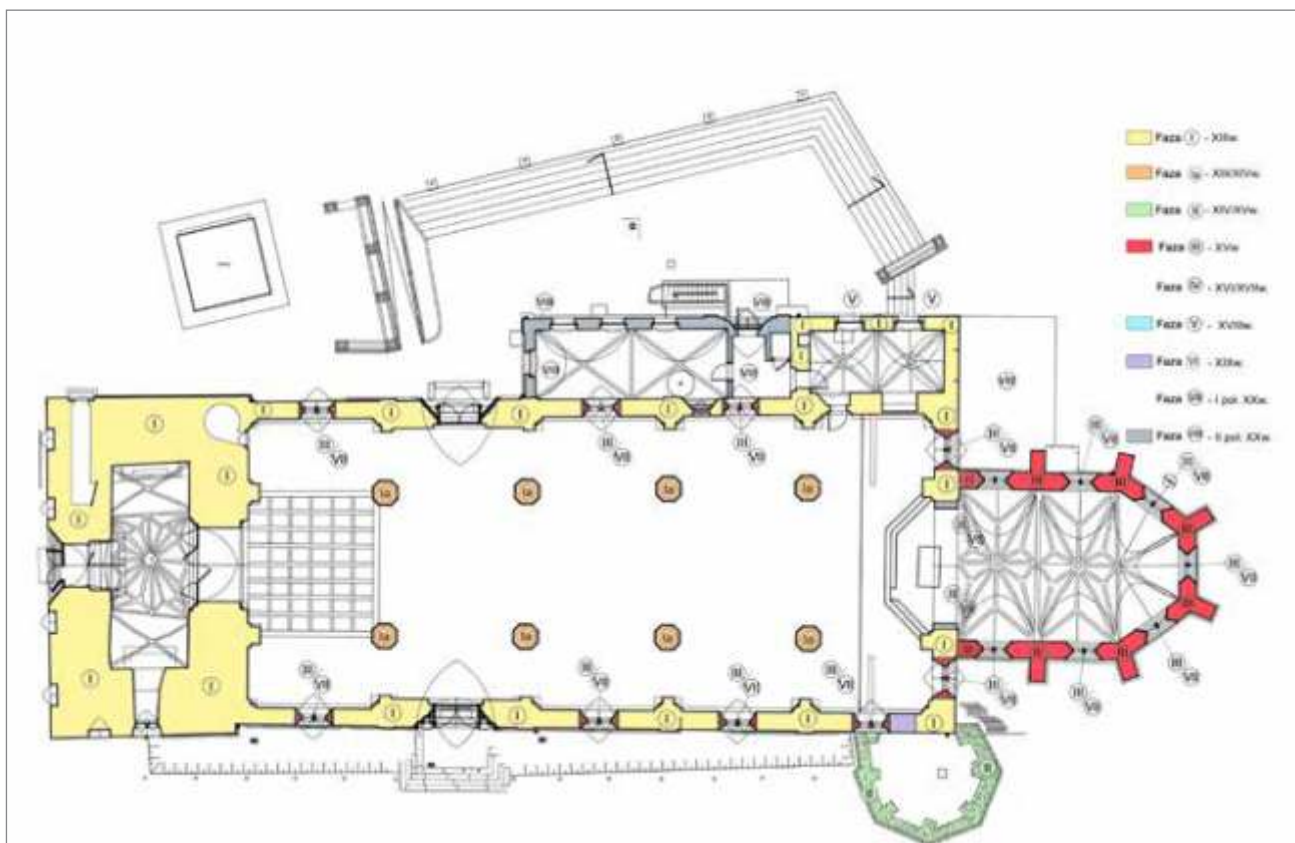
po raz pierwszy, w 1895 r., R. Bergau¹. Uznał on kościół za późnogotycką budowlę z XV wieku. W 1925 roku G. König ustalił czas powstania korpusu kościoła na XIII w. Według jego hipotezy pierwsza budowla sakralna powstała jako romańska bazylika, którą jeszcze

¹ R. Bergau, *Inventar der Bau und Kunstdenkmäler in der Provinz Brandenburg*, Berlin, 1885, s. 476–477.

w XIII wieku przekształcono na pozbawioną prezbiterium, pseudobazylikową halę². Obaj badacze pozostawili rysunki inwentaryzacyjne licznych ceramicznych detali wystroju średniowiecznej świątyni. Dla potrzeb prac remontowo-konserwatorskich w 2013 r. zostały

² G. König, *Die Pfarkirche St. Marien in Landsberg a.W.*, Landsberg, 1925.

Rzut z chronologicznym
rozwarstwieniem murów
oprac. M. Małachowicz,
R. Karnicki

Przykłady ceramicznych detali architektonicznych, fot. M. Małachowicz

przeprowadzone uzupełniające badania architektoniczne. Podsumowaniem tych badań był też artykuł mojego autorstwa z 2014 roku³. Wnioski wynikające z tych obserwacji częściowo pokrywały się z wcześniejszymi ustaleniami. Nowe ustalenia pozwoliły jednak na nieco odmienną interpretację zachowanych relikwów oraz na przedstawienie nowych hipotez, możliwych do wyjaśnienia w toku przygotowywanych prac rewaloryzacyjnych.

W murach gorzowskiej katedry można wydzielić cztery średniowieczne fazy prac budowlanych z okresu od połowy XIII w. do schyłku średniowiecza.

Faza I A – XIII wiek, po 1257 r. W tym czasie rozpoczęta została budowa (być może niedokończona) kościoła parafialnego nowo lokowanego miasta Gorzowa. Świątynia miała mieć formę późnoromańskiej, ceglanej, trójnawowej bazyliki, o wnętrzu przekrytym stropem drewnianym, z zachodnim masywem wieżowym (westwerkiem) i niewielkim, prostokątnym aneksem zakrystii od strony północnej. Reliktami tej fazy są zewnętrzne mury obwodowe korpusu, dolne partie murów masywu wieżowego, mury dolnej kondygnacji zakrystii oraz nikielne ślady prawdopodobnie rozebranego muru prezbiterium nieznacznie

przesuniętego w stosunku do murów obecnego prezbiterium z III fazy⁴. Mury zostały wykonane z gotyckich cegieł palcówek ułożonych w wątku dwuwozówkowym. Boczne ściany zewnętrzne korpusu podzielono obustronnie czterema prostokątnymi, ceglany mi lizenami, na których na zewnątrz zachowały się relikty glazury. Wewnętrzne lizeny, flankowane przez ceramiczne wałki służek, sugerują pierwotny zamiar wprowadzenia poprzecznych arkad i przesklepienia bocznych naw. Brak zwieńczenia pilastrów i służek sugeruje przerwanie tych prac lub ich rozbiórkę. Na uwagę zasługuje też zróżnicowany kształt ceramicznych służek. W czterech narożnikach korpusu służki zaopatrzone w tokańskie bazy mają kształt wałka. Pozostałe służki, pozbawione baz, mają wykrój migdałowy. Prezbiterium mogło być oddzielone podwójną arkadą łuku tęczowego⁵. W obrębie korpusu kościoła zachował się bogaty ceramiczny detal z faz IA i IB w postaci ceramicznych dekoracyjnych fryzów złożonych z pasów prostokątnych płyt we wnętrzu oraz na ścianach

³ M. Małachowicz, *Rozpoznanie architektoniczne katedry pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny w Gorzowie Wielkopolskim*, Zielona Góra 2014.

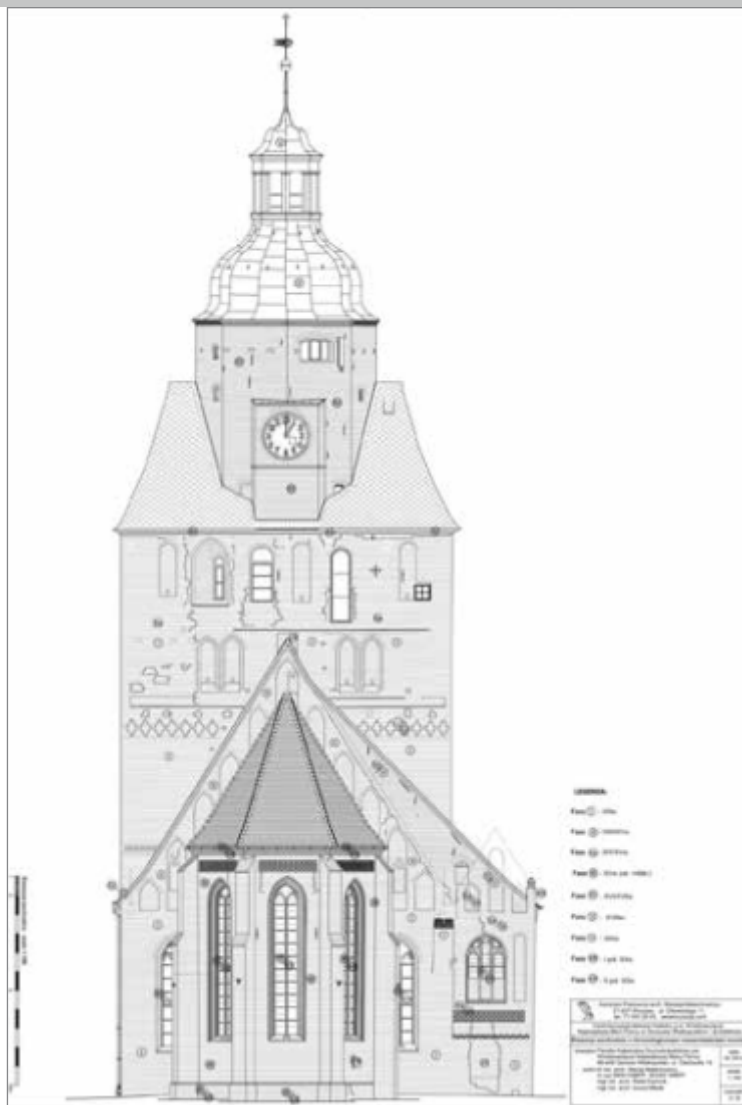
⁴ Zachowane relikty tego muru zostały w 2013 r. odkryte na strychu ponad prezbiterium. Nie można jednak wykluczyć istnienia kościoła pozbawionego prezbiterium.

⁵ Relikty podwójnego łuku widoczne są na zdjęciach archiwalnych jako obustronne łukowate podcięcia XV-wiecznego łuku tęczowego, nadbudowanego w fazie III.

obwodowych korpusu. Na zewnątrz fryz występuje w postaci bogatych, dekoracyjnych arkadek umieszczonych pod gzymsem wieńczącym ściany: północną i południową, a także na fragmencie ściany wschodniej (narożnik półn.-wsch.). Nieco skromniejszy fryz arkadkowy zachował się również na wschodniej ścianie zakrystii. Uzupełnienie wystroju kościoła z fazy I stanowią trzy ceramiczne, ostrołuczne uskokowe i kolumnowe portale w elewacjach południowej i północnej. Ponad dwoma portalami znajdowały się doświetlające nawy boczne, okna – okulusy. Na ścianie północnej prezbiterium zachowały się, wtórnie wmurowane, trójkątne, terakotowe płytki posadzkowe. Płytki te związane są z fazą IA lub IB. Podobne ceramiczne posadzki, złożone z trójkątnych płytek zachowały się w Stargardzie Szczecińskim. Odnaleziona została również pojedyncza, terakotowa, kwadratowa płytka o wymiarach 18,5/18,5/4,8 cm.

Faza IB koniec XIII w. – początek XIV w. Nastąpiła zmiana koncepcji projektowej kościoła lub jego przebudowa na trójnawową pseudobazylikę, przykrytą dwuspadowym dachem. Zakończono prace przy prostokątnej wieży zachodniej. Wnętrze korpusu uzyskały sklepienia wsparte na ośmiobocznych filarach wewnętrznych, z ceramicznymi profilami baz i głowic, połączonych ostrołucznymi arkadami. Pilastry – gury z fazy IA na ścianach obwodowych nie otrzymały głowic z wyjątkiem dwóch pilastrów ściany wschodniej, gdzie widoczny jest styk pomiędzy tymi dwoma fazami. Wschodnia ściana trójnawowego korpusu została zwieńczona trójkątnym szczytem dekorowanym jedenastoma ostrołucznymi, tynkowanymi wnękami (na publikowanych rekonstrukcjach zwieńczenie szczytu wschodniego przedstawiane jest jako uskokowe)⁶. Lico elewacji, dekorowanych ostrołucznymi wnękami wykonano w wątku dwuwozówkowym z regularnie rozmieszczonymi zendrówkami). Z fazy II lub III może pochodzić sklepienie zakrystii. Detal ceramiczny fazy IB reprezentują dekoracyjne głowice i wsporniki potrójnych konsoli sklepiennych w nawie głównej oraz profile cokołu i głowic kolumn i „karbowane” kształtki żebrowe w nawach bocznych korpusu kościoła.

Faza II – II poł. XIV w. – I poł. XV w. Zrealizowane zostały zewnętrzne aneksy kapliczne, gotycka nadbudowa zakrystii oraz nadbudowa lub przebudowa ostatniej prostokątnej kondygnacji wieży. Z fazą II lub III należy też wiązać powiększenie okien korpusu. Wokresie tym nastąpiła zmiana wątku lica na jednwozówkowy z regularnie rozmieszczonymi zendrówkami. Północna elewacja nadbudowanej

zakrystii posiada w połowie wysokości wykonany z kształtek ceramiczny fryz kratowy, analogiczny do fryzu w prezbiterium. Zakrystię zwieńczono od wschodu i zachodu trójkątnymi szczytami, posiadającymi po 3 ostrołuczne wnęki. Nadbudowana w tym czasie część wieży posiada wątek jednwozówkowy (zmieszany z dwuwozówkowym – prawdopodobnie w partiach przelicowanych). Do wykonania ceramicznego czworolistnego fryzu w dolnej partii wieży użyto kształtek odmiennych od występujących we fryzie kratowym zakrystii i prezbiterium.

Faza III – koniec XV w. – (ok. 1489 r.) W tym czasie nastąpiła budowa nowego

Elewacja wschodnia (rozwarstwienie murów naniesione na projekt rewaloryzacji), oprac. M. Małachowicz, R. Karnicki

Zmagazynowane w wieży katedry detale ceramiczne, wykonane dla potrzeb prac rekonstrukcyjnych w latach 1935–36, fot. M. Małachowicz

⁶ König G., 1925.

pięciobocznego prezbiterium o przesklepionym wnętrzu, wzmocnionego sześcioma uskokowymi skarpami oraz z podwyższonym, ostrołucznym łękiem tęczowym, wybudowanym w ścianie wschodniej korpusu. Prawdopodobnie w tej fazie powstało również sklepienie kruchty wieżowej. Lico ceglano-muru prezbiterium wykonano z cegły gotyckiej ułożonej w wątku jednowozówkowym, z regularnie rozmieszczonymi zendrówkami, a w części południowo-wschodniej ściany i wschodnich skarpach z zachowaną dekoracją zendrówkową o układzie sieciowym. Elewacje prezbiterium wieńczy ceramiczny fryz kratowy z tynkowanym wypełnieniem blend, analogiczny do zachowanego na elewacji zakrystii. Na płn. elewacji zewnętrznej zachowały się oryginalne ceramiczne kształtki XV-wiecznego zwieńczenia cokołu.

Pierwsze prace regotycyzacyjne i konserwatorskie rozpoczęte zostały już w XIX w. Prace remontowe we wnętrzu wykonano w 1821 r. Rozebrano również przybudówki od strony południowej oraz kaplicę św. Urbana. Kolejne

prace przeprowadzono w latach 1823–26. W tym okresie wykonany został m.in. remont elewacji wieży. W 1890 r. rozebrano pozostałe kramy i przybudówki. Rozpoczęto reperację ceglano-muru elewacji oraz wejść i otworów okiennych. Konieczność odtworzenia detali ceramicznych pojawiła się po raz pierwszy w latach 30. XX w. W latach 1935–36 przeprowadzono gruntowny remont elewacji kościoła z reperacją ceglano-muru oraz wymianą lub rekonstrukcją większości kształtek portali, okien i fryzów⁷.

Całkowicie wymieniono m.in. kształtki portalu zachodniego i fryzu elewacji południowej. Zrekonstruowano również okulusy nad wejściami w elewacjach bocznych. W 1946 r. odsłonięto portal południowy. Zrekonstruowane zostały również uszkodzone, ceramiczne profile portalu. W latach 1989–1991 dobudowana została, według projektu Jana Tajchmana,

⁷ W pomieszczeniach wieży zachował się zdeponowany zapas odtworzonych, dekoracyjnych detali ceramicznych

Północna elewacja
prezbiterium, relikw
profilowanego gzymsu
cokołowego (faza III),
fot. M. Małachowicz

Odtwarzane detale
i kształtki ceramiczne,
fot. T. Nieruchalski

nowa zakrystia o formach neogotyckich. W zakrystii wykorzystane zostały detale ceramiczne wzorowane na zachowanych w katedrze. Do 1995 r. przeprowadzono renowację ceglano-licca elewacji wieży, rezygnując z tynków w blendach wnek. W 2013 r. rozpoczęte zostały przygotowania badawcze i projektowe dla potrzeb kolejnego etapu prac konserwatorskich i rewitalizacyjnych⁸. Wieża katedry spłonęła 1 lipca 2017 r. To dramatyczne wydarzenie opóźniło i zmieniło zakres i kolejność prac budowlano-konserwatorskich. Obecne prace konserwatorskie katedry zostały rozpoczęte w 2019 r. Zakres prowadzonych prac konserwatorskich objął ceglany wystrój elewacji.

Dla potrzeb remontu niezbędne było wykonanie całego zestawu cegieł o zróżnicowanych wymiarach oraz kształtek ceramicznych. Wzory dla odtwarzanej ceramiki zostały pozyskane zarówno wśród oryginalnych kształtek,

jak i ceramicznych kopii wykonanych w latach 30. XX w.

Dla odtwarzanych elementów ceramicznych ustalono niezbędne parametry techniczne, m.in. wytrzymałość i mrozoodporność, ale również kolor i fakturę jak najbardziej zbliżone do historycznej. Wykorzystane w pracach konserwatorskich kształtki ceramiczne powstały w Fabryce Ceramiki Budowlanej Sp. z o.o., którą na obiektach zabytkowych reprezentuje **Heritage Roof Tiles Sp z o.o.**, specjalizująca się w realizacji indywidualnych, ręcznie wykonywanych detali ceramicznych. Firma istnieje od 1989 r.

Aby uzyskać zróżnicowany kolor i fakturę, odtwarzane kształtki zostały wypalane w opalanym węglem, XIX wieczny piecu Hoffmanowskim. Formowanie i wypał odbywały się w odremontowanej przez firmę zabytkowej cegielni „Budy” w Ostrzeszowie.

dr inż. arch. Maciej Małachowicz

Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej

Nowe kształtki
uzupełniające gzyms
wieńczący ceglana partię
wieży zachodniej,
fot. M. Małachowicz

⁸ Realizowany obecnie projekt rewitalizacji wnętrza i elewacji katedry autorstwa Macieja Małachowicza i Rafała Karnickiego został wykonany w latach 2013–14.

RENOWACJE I ZABYTKI

Nr 1 (77)
2021

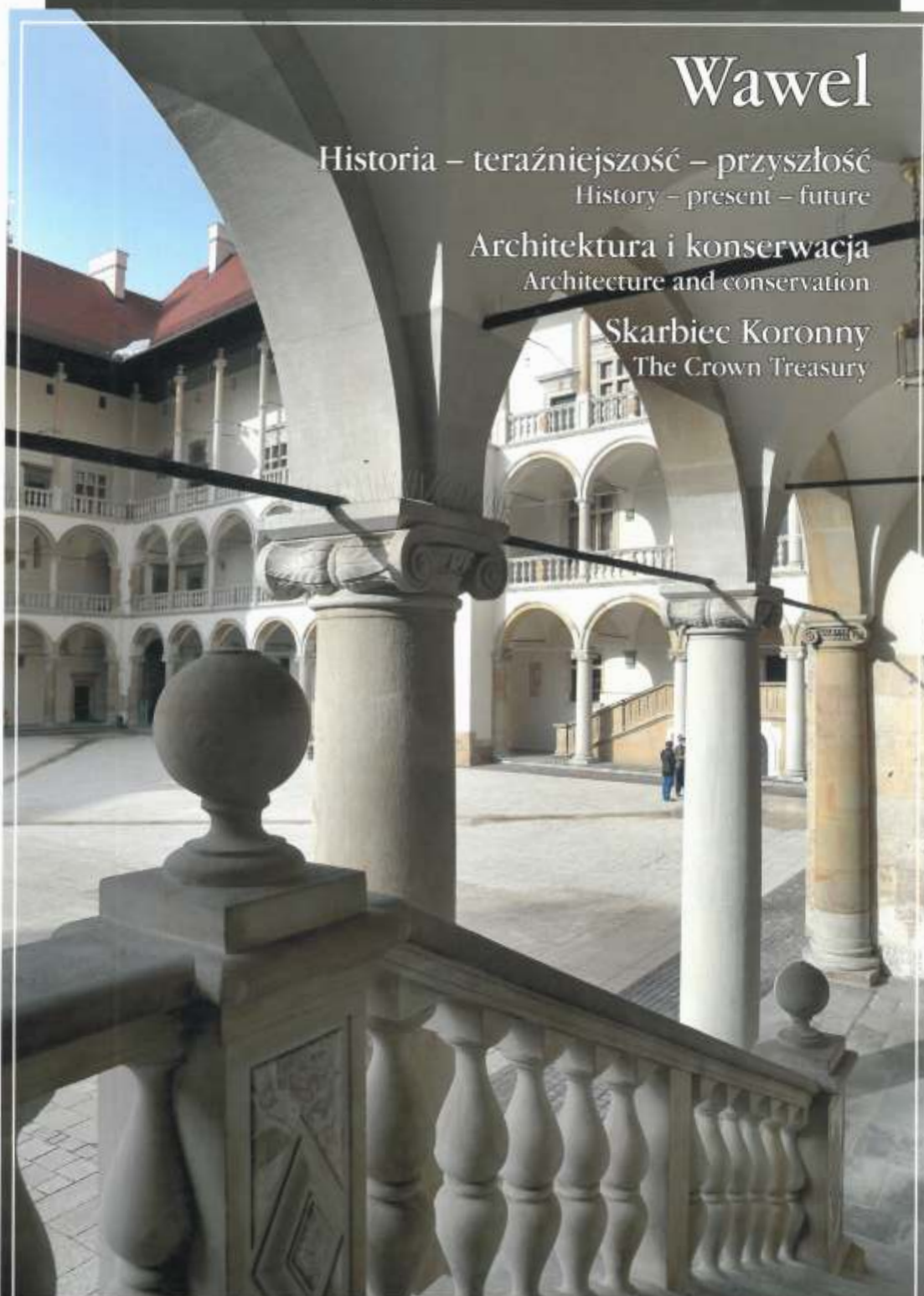
www.renowacjeizabytki.pl

Wawel

Historia – teraźniejszość – przyszłość
History – present – future

Architektura i konserwacja
Architecture and conservation

Skarbiec Koronny
The Crown Treasury

RENOWATOR: Materiały • Techniki i technologie prac

HISTORIA

ARCHITEKTURA

BUDOWNICTWO

Ceramiczna posadzka w kościele katedralnym w Gorzowie Wielkopolskim

FCB
CERAMIKA

Heritage
1989

HERITAGE
UNIQUE HANDMADE CERAMICS

Heritage
2011

Pożar wieży kościoła katedralnego w Gorzowie Wlkp. 1 lipca 2017 roku wymusił nie tylko jej pilną naprawę i odbudowę, ale też wpłynął na podjęcie szeroko zakrojonych prac remontowych przy elewacjach oraz we wnętrzu świątyni.

W zakresie inwestycji przewidziano m.in. naprawę i uzupełnienie ceramicznego lica murów, detalu rzeźbiarskiego i architektonicznego, zapraw spoinujących oraz wypraw tynkarskich, ale też przywrócenie ceramicznej posadzki jako elementu charakterystycznego dla gotyckich far miejskich w regionie.

Z uwagi na znaczne obniżenie poziomu użytkowego i zarazem zniszczenie oryginalnych nawarstwień, nie udało się w ramach badań archeologicznych prześledzić poszczególnych warstw historycznych posadzek, poza ujawnieniem relikwów pierwotnego, kamiennego bruku, luźnych fragmentów ceramiki oraz dwubarwnych fragmentów kamienia olandzkiego. W związku z tym wybór formy i materiału na posadzkę nastąpił na podstawie wtórnie umieszczonych w okładzinie elewacji prezbiterium trójkątnych płytek posadzkowych o wym. ok. 30×30 cm. Jak ustalono, podobne płytki zostały użyte w kościele Mariackim w Stargardzie i zachowały się do dnia dzisiejszego w obrębie jego nawy głównej. Prawdopodobnie tego typu rozwiązanie pochodzi z kolejnych faz budowlanych i należy je datować na podstawie nielicznych analogii i ikonografii na okres późnego średniowiecza, zapewne na koniec XV lub początek XVI wieku. Tym samym odpowiadałyby one w sensie chronologicznym największej rozbudowie kościoła Mariackiego w Gorzowie o kaplicowe w typie prezbiterium.

Ceramiczne płytki posadzkowe zostały wykonane na indywidualne zamówienie, w oparciu o wzór opracowany pod nadzorem konserwatora dzieł sztuki oraz w konsultacji z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Płytki otrzymano z wypału węglowego w tradycyjnym, kręgowym piecu hoffmanowskim. Przy ich formowaniu opracowano ręcznie

krawędzie oraz charakterystyczne dla oryginału nieregularności. Zadbano przy tym o zapewnienie analogicznej do oryginału frakcji i niejednorodnej kolorystyki, będącej wynikiem używanego w procesie technologicznym materiału i pewnej przypadkowości, związanej z ograniczeniami technologicznymi, w tym wielokrotnie powtarzanymi wypalami, dokonywanymi w różnych warunkach. Po ułożeniu płytek, w celu zabezpieczenia posadzki przed negatywnymi skutkami intensywnego użytkowania, ceramika została zabezpieczona przez impregnację środkiem hydrofobowym. Uzyskany efekt drobnych podziałów w obrębie posadzki, a także niewielkich nieregularności, harmonizuje z ceramicznym opracowaniem ośmiobocznych filarów i ścian obwodowych korpusu, nadając wnętrzu wrażenia surowego, średniowiecznego charakteru, zgodnego z jego przekształceniami dokonanymi w duchu powojennej regotytyzacji. Należy przy tym podkreślić, że w tej samej wytwórni wykonano

Fabryka Ceramiki
Budowlanej Sp. z o.o.
ul. Powstańców Wlkp. 13
63-500 Ostrzeszów
tel.: +48 62 732 34 30
www.fcbceramika.pl
www.heritageceramics.pl

Ceramiczne płytki
posadzkowe
odtworzone
w FCB Ceramika
Fot. T. Nieruchalski,
Heritage Roof Tiles
Sp. z o.o.

na potrzeby remontu kościoła katedralnego elementy ceramiczne, w tym kształtki i cegły, nadając im nie tylko kolorystykę zbliżoną do oryginału, ale też dynamiczną, zróżnicowaną powierzchnię.

Kościół Mariacki w Gorzowie, to dawna fara miejska, podniesiona w 1945 roku do rangi kościoła katedralnego. Świątynia została wzniesiona pod koniec XIII wieku, zapewne z inicjatywy margrabiów brandenburskich. U swego zarania otrzymała wezwanie mariackie, po raz pierwszy potwierdzone w 1361 roku i używane także w okresie luteranckim po 1537 roku. Pomimo że obecny kościół jest efektem kilku faz budowlanych, to zachował swój wczesnogotycki charakter. Najstarszą jego częścią jest ceglana, trzynawowa, sześcioprzęsłowa hala pseudobazylikalna z dwoma rzędami ośmiobocznych filarów, dźwigających sklepienia krzyżowo-żebrowe z zakrystią po stronie północno-wschodniej i szeroką, masywną wieżą po stronie zachodniej. Oszczędna architektura świątyni urozmaicona została w elewacjach

podłużnych lizenami ujmującymi otwory okienne. W szczycie wschodnim wprowadzono kompozycję złożoną z blend, a w elewacjach ceramiczny fryz podokapowy. Świątynia posiada odniesienia do westfalskich kościołów farynych o układzie halowym, a także widoczne inspiracje w realizacjach cysterskich kościołów klasztornych. Związki te dotyczą układu przestrzennego, jak też rozwiązań konstrukcyjnych oraz zastosowania podobnego repertuaru detalu architektonicznego i rzeźbiarskiego. W 1385 roku po południowo-wschodniej stronie świątyni dodano dwukondygnacyjną, ośmioboczną kaplicę. Z tego samego mniej więcej czasu pochodzi nadbudowa zakrystii o emporę. Dodatkowo, po południowej stronie kościoła w 1431 roku dobudowano z fundacji bractwa maryjnego czworoboczną kaplicę Mariacką. Obiekty te nie zachowały się do dzisiejszych czasów. Największej rozbudowy dokonano około 1489 roku. Po stronie wschodniej dodano wówczas dwuprzęsłowe, zamknięte trzema bokami sześcioboku prezbiterium w typie kaplicowym. Nad jego wnętrzem założono sklepienie gwiaździste. O dacie budowy świadczą rytowane inskrypcje z herbami umieszczone na licach cegieł w elewacji prezbiterium. Konsekwencją tej realizacji była dezintegracja blendowej kompozycji szczytu wschodniego. Zapewne również z tego okresu pochodzi sklepienie nad kruchtą. W okresie późnego średniowiecza nadbudowano wieżę o kolejną kondygnację, a w 1621 roku ponad jej dachem wprowadzono tambur z hełmem, latarnią i iglicą. W okresie nowożytnym dodano do kościoła m.in. ossarium związane z cmentarzem, a przy prezbiterium kramy, usuwane etapami od końca XIX do lat 30. XX wieku.

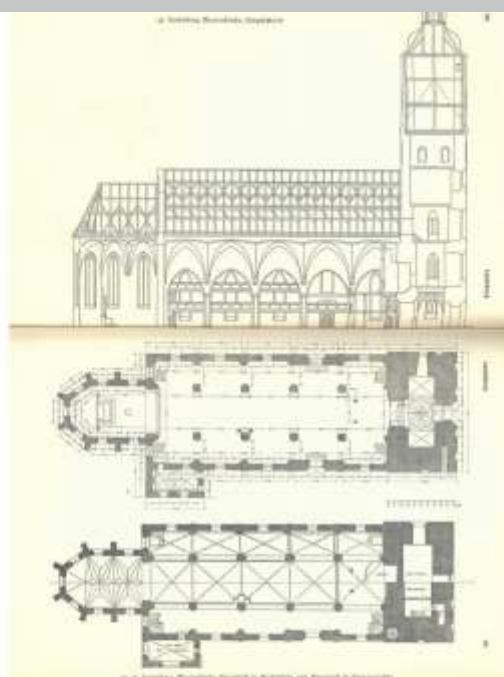
Średniowieczna świątynia była budowlą dość surową. Pierwotnie wnętrze było nietynkowane, z widocznym ceglanym licem,

Posadzka w kościele
Mariackim w Stargardzie.
Fot. B. Skaziński

rk. Kościół, Mariacki. Górnolotni budynek z wieżą nad wejściem

rk. Kościół, Mariacki. Plan w przekroju i plan w przekroju

Przekroje kościoła
Mariackiego w Gorzowie,
wg K. Reissmann

malowanym czerwienią żelazową z odwzorowaniem spoin przy pomocy pobiałej. Z kolei sklepienia zostały przetarte cienką warstwą zaprawy. Ściany naw bocznych urozmaicono ceramicznym fryzem z motywem palmetowym. W obrębie wnętrza wprowadzono także różne warianty kształtek ceramicznych. W kolejnym etapie ściany zostały pobielone, co pozwalało na plastyczne ukazanie wątku ceglano. Natomiast założone nad kruchtą w okresie późnego średniowiecza sklepienie gwiaździste zachowało na żebrach i wysklepkach relikty oryginalnych wypraw wraz z polichromiami naśladowującymi ciosy piaskowca ze spoinami. Wnętrze kościoła ulegało w okresie nowożytnym znacznym zmianom. W XVI wieku ściany kościoła zostały pokryte wyprawą tynkarską. Dokonano też skucia detali w korpusie, w tym wsporników i zworników. Prawdopodobnie w tym czasie na posadzkę założono dwubarwną płyty wykonane z kamienia olandzkiego. W 1617 roku w ramach remontu świątyni wprowadzono wyprawy tynkarskie. Zapewne wtedy właśnie pola podłuczy arkad filarów i obrzeża żeber sklepiennych otrzymały sztukatorską dekorację w formie astragalu i perelkowania. Wyprawy tynkarskie zostały pokryte polichromiami. Wystój ten w znacznej mierze nie zachował się do dzisiejszych czasów. Poważne zmiany miały miejsce w latach 1821–1822. Usunięto wówczas ołtarz główny, ambonę oraz inne elementy wystroju i wyposażenia, w tym m.in. pomniki nagrobne i epitafijne. W trakcie prac remontowych wprowadzono m.in. nowe empory, ambonę, stalle, żyrandole, a także organy. Zarazem na ścianach świątyni założono nowe tynki, a w polach podłuczy arkad filarów i na obrzeżach żeber odtworzono manierystyczną, sztukatorską dekorację. Podniesiono też posadzkę w korpusie oraz

naprawiono i częściowo wymieniono ławki. W wyniku przekształceń wnętrze otrzymało wyraz surowości typowej dla ewangelickiej architektury sakralnej z czasów K.F. Schinkla. Po 1945 roku dokonano regotycyzacji świątyni przez skucie tynków, odsłonięcie gotyckich portali, znaczące obniżenie poziomu użytkowego i wprowadzenie nowej posadzki w formie cementowej wylewki, a także przez usunięcie dawnego wyposażenia i fundacji nowych sprzętów kościelnych.

Błażej Skaziński

Literatura: J. Jarzewicz, *Architektura średniowieczna Pomorza Zachodniego*, Poznań 2019; M. Małachowicz, *Rozpoznanie architektoniczne katedry pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny w Gorzowie Wielkopolskim*, „Lubuskie Materiały Konserwatorskie” 2014, nr 11, s. 51–65; B. Skaziński, *Pożar wieży kościoła katedralnego w Gorzowie Wlkp.*, „Ziemia Lubuska” 2018, nr 4, s. 189–200.

Ceramiczne płytki
posadzkowe
odtworzone
w FCB Ceramika
Fot. T. Nieruchalski,
Heritage Roof Tiles
Sp. z o.o.

RENOWACJE I ZABYTKI

Nr 2 (78)
2021

www.renowacjeizabytki.pl

Mazowsze

Historyczne zamki regionu

Historic castles of the region

Prace konserwatorskie w kościołach

Conservation works in churches

Zabytki techniki i architektury

Technical and architectural monuments

RENOWATOR: Materiały • Techniki i technologie prac

HISTORIA

ARCHITEKTURA

BUDOWNICTWO

Zastosowanie ręcznie formowanej dachówki karpiówki przy renowacji świątyń wiejskich na terenie Brandenburgii na przykładzie kościoła w Rossow

FCB
CERAMIKA

Heritage
2019

HERITAGE
EXQUISITE HANDMADE CERAMICS

Heritage
2019

Fabryka Ceramiki
Budowlanej Sp. z o.o.
ul. Powstańców Wlkp. 13
63-500 Ostrzeszów
tel.: +48 62 732 34 30
www.fbcceramika.pl
www.heritageceramics.pl

Późnośredniowieczny kościółek w Rossow, położonej w północnej Brandenburgii miejscowości, pochodzący z ok. 1514 roku, stanowi swoisty wyjątek w kwestii podejścia do konserwacji zabytkowych pokryć dachowych. W celu uzupełnienia ubytków użyto tu ręcznie formowanej dachówki z wypału węglowego – materiału, który ze względu na wysokie koszty produkcji zarezerwowany był dotychczas niemal wyłącznie dla obiektów prestiżowych. Zwykle przy renowacji kościołów wiejskich używa się tańszej dachówki wykonanej maszynowo, wymieniając całe pokrycie dachu. Niestety mimo prób dopasowania formy oraz faktury do historycznego materiału dachówka ta jednak z reguły odbiega dalece od oryginału.

Na południowej połaci dachu kościoła w Rossow w bardzo dobrym stanie zachowały się do czasów współczesnych średniowieczne ceramiczne dachówki karpiówki o wykroju gotyckim i sześciokątnym. Kościół jest salową budowlą bezchórową, wykonaną z kwader granitowych, o dobrze zachowanej średniowiecznej strukturze murów, ozdobnym szczycie wschodnim oraz wnętrzem, zdobionym rzadkim na tym terenie późnogotyckim malarstwem ściennym. Wraz z budową barokowej drewnianej

wieży zmieniono formę okien, dobudowano aneks południowy oraz przekształcono wieżbę dachową. Na przestrzeni wieków podczas dokonywanych remontów w okresie baroku i w XIX wieku nie poddawano wymianie całego średniowiecznego pokrycia dachowego, ponownie używając go po wykonaniu naprawy dachu i jedynie je uzupełniając współczesnymi dachówkami.

Pod tym względem Rossow stanowi wyjątkowy przypadek, gdyż generalnie podczas

Odtwarzane dachówki
na wzór oryginału.
Fot. Marek Fiedorowicz

przebudów i remontów, szczególnie pod koniec XIX wieku i w okresie powojennym, zabytkowe dachówki traktowano jako materiał czysto użytkowy, niewarty zachowania, który bez zastanowienia pieczołowicie wymieniano, w najlepszym razie używając go wtórnie do drobnych napraw murarskich, szczególnie w partiach gzymsu koronującego. W Rossow natomiast w celu zachowania oryginalnego budulca podczas niedawnego remontu kościoła zdecydowano się na wykonanie rekonstrukcji pokrycia dachowego, uzupełniając je nowymi dachówkami, wykonanymi przy zastosowaniu tradycyjnych metod wyrobu. Pierwszym krokiem było opracowanie

rysunków oraz wzorcowych modeli na podstawie oryginalnych dachówek i gąsiorów, za pomocą których można było porównać i dobrać odpowiedni wykrój, kolorystykę oraz fakturę. Po konsultacjach z niemieckimi służbami konserwatorskimi i władzami kościelnymi zdecydowano się na wykrój gotycki i ręczne palcowanie. Technologia wypalania w piecu węglowym zagwarantowała niejednorodną kolorystykę i delikatne przepalenia. Dach pokryto w podwójną łuskę, uszczelnioną zaprawą wapienną; na południowej pości umieszczono zabytkowy materiał uzupełniony nowymi fabrykatami, pości północną pokryły zrekonstruowane dachówki. Całość uzupełniono oryginalnymi

Kościół w Rossow,
Niemcy po zakończonej
renowacji dachu.
Fot. Tomasz
Nieruchalski – Heritage
Roof Tiles Sp. z o.o.

Kościół w Rossow, Niemcy – odtworzona przy użyciu nowej dachówki połać dachu. Fot. Tomasz Nieruchalski – Heritage Roof Tiles Sp. z o.o.

oraz odpowiednio dopasowanymi, nowo wypalonymi gąsiorami. Dachówki, wyprodukowane ręcznie i wypalone w XIX-wiecznym kręgowym piecu Hoffmanowskim w fabryce FCB Ceramika w Ostrzeszowie wspaniale uzupełniły braki w połaci dachu, podkreślając późnogotycki charakter kościoła. Pozostałe barokowe dachówki wykorzystano do pokrycia XVIII-wiecznego dachu aneksu południowego.

Wzorcową realizacją prac przy kościele w Rossow nie tylko zdobyła duże uznanie służb konserwatorskich, ale stała się również dobrym przykładem dla remontów prowadzonych przy innych obiektach zabytkowych, pociągając za sobą kolejne inwestycje i stawiając nowe wyzwania w procesie technologicznym i wzorniczym. Opisywaną dachówką jest obecnie kryty XIII-wieczny kościół w brandenburskiej miejscowości Gumtow, a w planach jest pokrycie podobnym materiałem dwóch kolejnych kościołów wiejskich, w tym perełki średniowiecznej architektury granitowej na terenie Brandenburgii – kościoła w Demerthinie.

mgr M. Sc. Marek Fiedorowicz

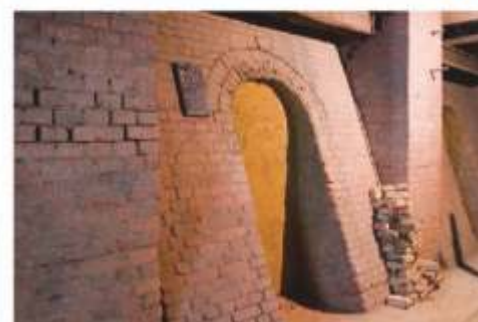
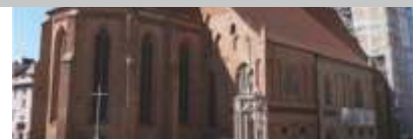

Kościół w Rossow, Niemcy po renowacji dachu przy użyciu dachówki karpiówki produkcji FCB Ceramika. Fot. Tomasz Nieruchalski – Heritage Roof Tiles Sp. z o.o.

Renowacja elewacji ceramicznej XIII-wiecznej Katedry Gorzowskiej

Firma Heritage Roof Tiles Sp z o.o. uczestniczy w projekcie renowacyjnym Katedry Gorzowskiej. Na podstawie otrzymanych oryginalnych elementów ceramicznych odzyskanych z elewacji zrekonstruowane zostały kształtki i cegły. W celu zachowania oryginalnej faktury elementów, ich kopie zostały wiernie odtworzone poprzez ręczne formowanie powierzchni w celu uzyskania rustykalnego efektu postarzonej ceramiki, która komponuje się z historycznymi oryginałami. Całości dopełnił węglowy wypał w piecu Hoffmanowskim, dzięki któremu uzyskujemy niejednorodny melanż kolorystyczny dedykowany obiektom zabytkowym i oczekiwany przez branżę konserwacji zabytków.

HERITAGE
UNIQUE HANDMADE CERAMICS

Krzysztof 1989

Firma Heritage Roof Tiles Sp. z o.o. otrzymała nagrodę na Europejskim Kongresie Informacji Renowacyjnej 2019 w kategorii „za wysoki stopień przydatności do prac renowacyjnych” za: „Dachówkę karpiówkę historycznie ręcznie formowaną, produkowaną z mieszanki gliny żółtej i czerwonej, wypalaną w węglowym piecu Hoffmanowskim”.

Odtwarzamy
ceramikę **historyczną**

Renowacja ogrodzeń obiektów zabytkowych

HERITAGE
UNIQUE HANDMADE CERAMICS

Ostrzeszów 1989

Firma Heritage Roof Tiles Sp z o.o. na potrzeby renowacji obiektów zabytkowych wykonuje ceramikę na specjalne zamówienie. Dachówki historyczne karpiówki oraz holenderki poza ich przeznaczeniem do renowacji zabytkowych dachów wykorzystywane są także na remonty ogrodzeń obiektów zabytkowych.

Dzięki elastycznemu podejściu firmy Heritage do indywidualnych zleceń możemy wyprodukować zarówno duże ilości dedykowanych dla danego obiektu dachówek jak i mniejsze, krótkie serie pozwalające na uzupełnienie oryginałów lub ich kontynuację na zabytkach. Wysokie parametry jakościowe, mrozoodporność oraz wypał w węglowym piecu Hoffmanowskim dopełniają całości nadając produktom Heritage szczególnego wyglądu, który doskonale komponuje się z ceramiką historyczną na obiektach zabytkowych.

Odtworzeniowa dachówka karpiówka ręcznie formowana - ogrodzenie cmentarza w Wielkopolsce.

HERITAGE
UNIQUE HANDMADE CERAMICS

Ostrzeszów 1989

1900

Budy

2020

*Jubileusz 120 lecia
Cegielni Budy
w Ostrzeszowie*

Renowator 2019

Firma Heritage Roof Tiles Sp. z o.o. otrzymała nagrodę na Europejskim Kongresie Informacji Renowacyjnej 2019 w kategorii „za wysoki stopień przydatności do prac renowacyjnych” za: „Dachówkę karpiówkę historycznie ręcznie formowaną, produkowaną z mieszanki gliny żółtej i czerwonej, wypalaną w węglowym piecu Hoffmanowskim”.

30 lat doświadczeń w produkcji ceramiki architektonicznej

Trzydzieści lat mija, od kiedy powstała Fabryka Ceramiki Budowlanej w Ostrzeszowie. To niewiele z punktu widzenia tradycji ceramiki w architekturze, dla nas to przedsięwzięcie dwupokoleniowe. Dlatego chcemy skierować uwagę nie na siebie, ale na to, co nam udało się uratować od zapomnienia. Po pierwszej dekadzie działalności firmy FCB przywróciliśmy funkcjonowanie pięknej, zabytkowej fabryki – cegielni na ostrzeszowskich Budach. Tradycyjne metody formowania i wypalania ceramiki budowlanej są unikatem na skalę światową. Dlatego ostrzeszowska, historyczna fabryka zyskuje sławę międzynarodową wśród koneserów, architektów i konserwatorów zabytków. Dzisiaj produkcja Fabryki Ceramiki Budowlanej skupia się na akcesoriach ceramicznych, których zakres dostosowany jest do rynku dachówek producentów globalnych, dostępnych w Polsce. Druga nasza firma – Heritage – dostarcza na rynek polski i zagraniczny ekskluzywną, ręcznie formowaną ceramikę architektoniczną: dachówki i szereg akcesoriów, a także płytki ściennie do zastosowania na elewacji oraz do wnętrz z ręcznymi zdobieniami, a od niedawna także piec z kafli szamotowych i gotowe do użycia tynki gliniane. Od momentu powstania firmy, celem były przede wszystkim dwie kwestie: sprzedawane wyroby ceramiczne miały charakteryzować się ponadprzeciętnymi walorami estetycznymi oraz wysoką jakością – mówi założyciel firmy Jacek Kostrzewski. Metodą gwarantującą produkcję wyrobów ceramicznych spełniającą te wymagania była metoda ręcznego formowania i tradycyjnego wypalania. Konsekwentnie, więc zgodnie z najlepszą tradycją wszystkie elementy wypalane są w XIX-wiecznych piecach opalanych węglem, który nadaje wyrobom niepowtarzalny wygląd.

Cegielnia „Budy”
w Ostrzeszowie

Jest to jedyna firma w Europie, która na tak dużą skalę i w takiej jakości dostarcza dachówkę, która stała się kategorią samą w sobie na rynku budowlanym. Każdy wyrób jest wyjątkowy, choć powtarzalny, jeśli chodzi o jakość. Gotowy dach na każdym domu wygląda oryginalnie, wizualnie niepowtarzalnie. Taka specyfika produktu daje nam podstawy do rozwoju działu renowacji – mówi prezes zarządu Adam Kostrzewski. Przy ręcznej produkcji jesteśmy w stanie wykonać krótkie serie produktów, a także dzięki specjalizacji realizować duże wolumeny na całe połacie dachowe dla projektów renowacyjnych w całej Europie.

Założyciel firmy
FCB Ceramika
Jacek Kostrzewski

HERITAGE
UNIQUE HANDMADE CERAMICS

*Kostrzewski
1989*

FCB
CERAMIKA

*Kostrzewski
1989*

Firma Heritage Roof Tiles Sp. z o.o. otrzymała nagrodę na Europejskim Kongresie Informacji Renowacyjnej 2019 w kategorii „za wysoki stopień przydatności do prac renowacyjnych” za: „Dachówkę karpiówkę historycznie ręcznie formowaną, produkowaną z mieszanki gliny żółtej i czerwonej, wypalaną w węglowym piecu Hoffmanowskim”.

Odtwarzamy
ceramikę **historyczną**

HERITAGE

UNIQUE HANDMADE CERAMICS

Kostrzewski
1989

PRZYWRACAMY BLASK CERAMICE ARCHITEKTONICZNEJ

Pozostajemy wierni tradycyjnym ideałom rzemiosła, a to wymaga cierpliwości. Doceniamy piękno budynków oraz zabytków i wiemy jak przywrócić im świetność. Zaufaj najwybitniejszym specjalistom tworzącym zespół renowacji Heritage.

HERITAGE

Laureat Nagrody
Renowator 2019

www.heritageceramics.pl

Odtworzenie ceramicznych, ozdobnych elementów elewacji kościoła Najświętszego Zbawiciela w Poznaniu

Na podstawie otrzymanych oryginalnych elementów ozdobnych, tj. kwiatonów ceramicznych dużych i małych, w FCB Ceramika odtworzone zostały nowe, potrzebne do renowacji obiektu. Proces produkcji zakładał wykonanie specjalnych form do wytłoczenia kształtu elementów z gliny. Po tym etapie nastąpiła ręczna obróbka detali, tak by wiernie odtwarzały oryginały. Kolejnym etapem produkcji był wypał ceramiki w odpowiedniej temperaturze, by w końcu uzyskać ceramiczne kwiatony duże i małe, które zastąpiły na elewacji kościoła skorodowane przez upływ czasu pierwotne elementy. Poza ozdobnymi kwiatonami zostały także odtworzone ceramiczne kształtki gzymsowe, narożne oraz tzw. służki, na których montowane z kolei były ozdobniki elewacji kościoła. Heritage Roof Tiles Sp. z o.o. dostarcza na renowację obiektów zabytkowych, poza kształtkami elewacyjnymi produkowanymi w FCB Ceramika, dachówki historyczne, płytki ceramiczne posadzkowe i ściennie oraz tynki gliniane.

Renowacje Heritage Roof Tiles na rynku niemieckim

Ceramika historyczna, którą odtwarzamy do renowacji obiektów zabytkowych, trafia na realizacje zarówno w Polsce, jak i do krajów Unii Europejskiej. Dachówki typu esówka czy karpiówka z Heritage wysyłane były już wcześniej do Szwecji, Belgii czy Francji. Ostatnio produkowana dachówka karpiówka historyczna dostarczana była na renowację zabytkowego XVI-wiecznego kościoła w Niemczech do miejscowości Rossow w Brandenburgii. Dachówka karpiówka, ręcznie formowana z wypału węglowego od Heritage Roof Tiles doskonale sprawdziła się w rekonstrukcji zabytkowego dachu, gdzie część połaci oryginalnej została zachowana, a większość połaci głównej korpusu nawowego kościoła wykonano przy pomocy nowej dachówki wytworzonej na wzór oryginałów. Realizacja renowacji dachu kościoła wyróżniona została 3 miejscem w rankingu „Kirche des Jahres 2020” prowadzonym przez organizację „Stiftung KIBA”, zajmującą się ochroną, promocją i finansowaniem zabytków kościelnych w Niemczech.

HERITAGE
UNIQUE HANDMADE CERAMICS

**Sztuka odtwarzania
ceramiki historycznej**

ZOBACZ WIĘCEJ NA:
www.heritageceramics.pl

sales@heritageceramics.pl
tel. +48 663 810 500

Renowacja wieży XIII wiecznego zamku Dewinów, Packów, Bibersteinów i Promnitzów w Żarach.

Kompleks zamkowo pałacowy w Żarach Dewinów, Packów, Bibersteinów i Promnitzów swoimi początkami sięga XIII wieku. W 2019 roku wieża zamku uległa spaleniowi w pożarze jaki miał miejsce 13go października. Zabytek doczekał się jednak renowacji. W tym roku zakończono prace renowacyjne i odbudowana została wieża zamku. Heritage Roof Tiles Sp z o.o. brała czynny udział w projekcie renowacyjnym i dostarczała produkowane w FCB Ceramika ręcznie formowane dachówki i gąsiory historyczne na pokrycie dachów wieży. Dachówka karpiówka historyczna ze śladami tzw. „palcowania” powierzchni oraz ręcznie formowane gąsiory, wypalane w węglowym piecu Hoffmannowskim nadały wieży zamku dawnego blasku i podkreśliły rangę historyczną prestiżowego zabytku.

Sztuka ceramiki

Realizacja zamówień specjalnych na potrzeby renowacji zabytków

Dział renowacji w FCB Ceramika realizuje zamówienia specjalne na ceramikę historyczną. Na potrzeby renowacji zabytków wykonywane są architektoniczne elementy ceramiczne zarówno w krótkich seriach, jak i dużych wolumenach. Do realizacji trafiają niejednokrotnie ponadgabarytowe i skomplikowane elementy architektoniczne, które wymagają specjalnego podejścia od zaprojektowania poprzez ręczne wyrzeźbienie i uformowanie elementu z gliny. Kolejnym etapem jest malowanie specjalnie dobraną glazurą aż po sam wypał ceramiki w odpowiedniej temperaturze. Realizacje takich zleceń wymagają doświadczenia, wiedzy oraz staranności, czasu i odpowiedniego warsztatu. Ponad 30-letnia tradycja firmy w połączeniu z doświadczeniem w produkcji ceramiki pozwalają na realizację skomplikowanych projektów renowacyjnych. Finalnie otrzymujemy produkt renowacyjny bardzo wysokiej jakości spełniający wszelkie normy techniczne i wymogi konserwatorskie.

Dachówki historyczne

Historyczne płytki posadzkowe

Kształtki elewacyjne i cegły gotyckie

HERITAGE

UNIQUE HANDMADE CERAMICS

*Ostrzeszów
1989*

Heritage Roof Tiles Sp. z o.o.

ul. Kościuszki 23, 63-500 Ostrzeszów

sales@heritageceramics.pl

tel. +48 663 810 500

www.heritageceramics.pl